3.1.1

АНАЛИЗ

на бизнес потребностите, свързани със знаците за съответствие и системите за управление в област Хасково

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countrie

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Цел на анализа **3**

2. Увод **3**

3. Общ анализ на стопанския сектор в Хасковска област **4**

3.1 Малки и средни предприятия *4*

3.2 Промишленост - преобладаващи отрасли *5*

3.3. SWOT анализ на стопанския сектор в Хасковска област *8*

3.4. Брой на отчетените нефинансови предприятия за 2010 г. по икономически дейности (КИД) за област Хасково, въз основа на данни на Националния статистически институт *11*

4. Анализ на нуждите на предприятията по отношение на знаците за маркировка и съответствие, свързани с оценка на съответствието на съставните елементи и подсистеми за оперативна съвместимост **16**

4.1. Предприятия в област Хасково по преобладаващи икономически дейности, въз основа на получени данни посредством анкети *16*

4.2. Категории предприятия в област Хасково в зависимост от наетия брой на персонала *17*

4.3. Експортна дейност *18*

4.3. Маркировка за съответствие и сертификати *19*

5. Анализ на нуждите на предприятията по отношение на изграждане и/или допълване на прилагани системи за продуктова сертификация и управление на качеството **20**

6. Анализ на национални, международни /особено хармонизирани/ стандарти и технически спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС) – приложими съобразно нуждите и интереса на икономическите оператори **23**

7. Анализ на интереса на икономическите оператори от Хасковска област при проектирането, конструирането, въвеждането в експлоатация, разширяването, обновяването, експлоатацията и поддръжката на частите от системата, а също и професионалната квалификация и условията за безопасност и опазване здравето на персонала, който допринася за експлоатацията и поддържането на железопътната система **24**

8. Заключение **24**

Използвани източници на информация **26**

ПРИЛОЖЕНИЯ **27**

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

1. Цел на анализа

Целта на настоящия анализ е да се установят потребностите на фирми в област Хасково, действащи в целеви сектори, по отношение прилаганите знаци за съответствие, продуктова сертификация и системи за управление, като се систематизират по различни критерии.

2. Увод

Трансграничното сътрудничество е от особена важност за преодоляване на структурните проблеми в област Хасково като граничен район. Периферното й положение /по отношение на националната територия/, й дава стратегическото предимство в сравнение с останалите региони в страната и потенциал за интегрирано сътрудничество и растеж.

Настоящият анализ се насочи към проучване на икономическите полета от трансграничната област Хасково в следните браншове:

- ***Железопътен транспорт;***
- ***Химическа промишленост;***
- ***Машиностроене и електропромишленост;***
- ***Строителство и строителни продукти;***
- ***Услуги:***
  - *поддръжка и ремонт на елементи от железопътна инфраструктура*
  - *изпитване, калибриране, контрол и сертификация на продукти и системи*

След първоначалните проучвания обхватът беше разширен и в области с най-голям дял на бизнеса, като:

- ***търговия;***
- ***хранително-вкусова промишленост;***
- ***мебелна промишленост;***
- ***тютюнева промишленост;***
- ***текстил;***
- ***транспорт;***
- ***селско стопанство и селскостопански продукти;***
- ***услуги.***

Реализираното маркетингово проучване се основава на събрана, обработена и анализирана информация за пазара и изискванията на потребителите в споменатите области чрез актуални анкетни форми до потребителите и други публични източници на информация.

За участие в проучването и попълването на анкетна карта бяха поканени действащи фирми с актуална регистрация в Търговския регистър, с над двама човека нает персонал.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Над 60% от икономическите оператори, към които се обърнаха анкетиращите – не пожелаха да отговорят на поставените в анкетната форма въпроси.

Проведеното анкетиране се реализира в три форми на събиране на информацията:

- по е-мейл – 87 бр. получени анкети
- телефонно анкетиране – 62 бр. получени анкети
- чрез уеб сайта www.askem.net – 10 бр. получени анкети

Общ брой на получените анкети – 159 бр.

Направена е ***"снимка"*** на конкретните нужди на предприятията по отношение на знаците за съответствие, сертификация, стандартизация, и въздействието на определени експортни фактори върху реализацията на дадена стока или услуга в Гърция.

3. Общ анализ на стопанския сектор в Хасковска област

Промишлеността се характеризира с добре развита отраслова структура, утвърдени пазарни традиции и квалифицирана работна ръка. Важни фактори за развитие на местната икономика се явяват и наличието на добри природни дадености, както и стратегическото местоположение на областта като цяло. Големите стопански субекти в общината са главната движеща сила на местната икономика, докато малките и средните предприятия допринасят за подобряване на бизнес средата и създаване на благоприятни условия за ускорено развитие.

3.1 Малки и средни предприятия

Понастоящем малките и средните предприятия са един от основните фактори, определящи икономическия облик на област Хасково. Повечето от тях действат в сферата на услугите и търговията. В сферата на услугите малките фирми се създават основно в комуналното стопанство, ремонтните услуги, комуналния транспорт, счетоводните услуги и др.

След търговията и услугите, по брой регистрирани малки и средни предприятия, се нареждат шивашките и трикотажните фирми.

От производствените МСП в региона е голям и делът на хлебопекарните и цеховете за месо и млекопреработка, които използват съвременни технологии за производство и произвеждат разнообразна по асортимент продукция.

Броят на регистрираните малки фирми е относително висок и в отраслите - транспорт, туризъм и строителство. Сектор строителство е изцяло приватизиран, отделните му дейности са обособени и това създава благоприятни обстоятелства за формирането на МСП в отрасъла.

Засега най-добре от малките и средните предприятия от област Хасково се развиват шивашките и трикотажните фирми, дървопреработващите и мебелните

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

предприятия, фирмите за строителна и транспортна дейност, производители и преработватели в сферата на хранително-вкусовата промишленост.

Характерно за малките и средните предприятия в област Хасково е, че повечето от тях извършват разнородна дейност и много рядко са строго специализирани.

Един от основните проблеми на малките и средните предприятия е недостигът на финансови средства, необходими както в началото на дейността им, така и по-късно за финансиране на основната си дейност или на необходимите инвестиции за подобряване на конкурентоспособността си.

3.2 Промишленост - преобладаващи отрасли

Промишленият облик на областта се формира от четирите най-големи по население общини – Хасково, Димитровград, Свиленград и Харманли. Доминиращо значение за областната икономика имат отраслите: м**ашиностроене за хранително-вкусовата промишленост, винопроизводство, производството на храни, напитки и тютюневи изделия, шивашка и текстилна промишленост, производство на мебели, химическа промишленост, селско стопанство.**

Област Хасково и в частност община Хасково е един от основните центрове на българското **машиностроене за хранително-вкусова промишленост.** Областният град е специализиран в сферата на производството на технологични линии и машини за хранително-вкусовата промишленост. В региона има множество големи фирми с награди от национални и международни изложби и панаири, с утвърдено име и марка на пазара: (“Родина – Хасково” АД, “Тракия комерс” АД, “Калинови консулт”), машини и инсталации за преработка на мляко ("Донидо машин индъстри" ЕАД), отоплителни и битови уреди ("Ерато Холдинг" АД), кафемашини (”IBI” ЕООД – Хасково), технологични линии за производство на месни, млечни продукти и винопроизводство ("ПИМ" ООД), инсталации и линии за производство на сладкарски изделия и хляб („Хранмаш инженеринг” ЕООД, „Хидропластформ” ООД). За значението на този подотрасъл в областната икономика говори и факта, че в гр. Хасково е създадена и **Асоциация на производителите на машини и оборудване за хранителната промишленост**.

Област Хасково има огромен потенциал по отношение развитието на **лозаро-винарския бранш.** Всички винарски мощности на територията на областта (Винпром „Шато Аида” АД Хасково, Винарска къща „Сакар” АД Любимец, „Тера Тангра” ООД Харманли, Винарска изба „Стамболово”, Винпром – Ивайловград и др.) са специализирани в производството на висококачествени вина, които намират добра реализация на международния пазар. Важен показател за просперитета на винарството в последните години е създаването на много нови винарни, съоръжени с най-съвременна техника - линии за прием и преработка на грозде, високотехнологични и напълно автоматизирани бутилиращи линии.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013” е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme “Greece-Bulgaria 2007-2013” is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Освен винопроизводството, **хранително-вкусовата промишленост** на територията на областта е представена от **хлебопроизводство и сладкарство, пивопроизводство, месопреработвателна промишленост, млекопреработвателна, тютюнева и консервна промишленост**. В областта на хлебопроизводството и сладкарството в област Хасково работят множество частни фирми, хлебопекарни и сладкарски цехове, със сравнително модерно технологично оборудване, които произвеждат разнообразна по асортимент продукция. Същото е положението и с фирмите за месо и млекопреработка. В региона съществуват множество малки цехове за преработка на месо и месни продукти, мандри за производство на сирене, кашкавал и масло, оборудвани със съвременна техника и произвеждащи продукция с висок капацитет и качество, отговарящо на съвременните международни изисквания. Област Хасково е известна и с традициите си в пивопроизводството. На територията на областта функционира един от основните производители на пиво в страната – пивоварна „Каменица" АД клон Хасково.

В град Хасково се намират и някои от утвърдените фирми в областта на консервната промишленост като „Дерони" ООД и „Югоплод" АД. Отрасълът е традиционно развит най-вече предвид фактът, че регионът е известен с голямото си производство на качествени плодове и зеленчуци.

Поради благоприятните за отглеждане на тютюн почвени и климатични условия в региона, на територията на областта съществуват мощности за изкупуване и първична преработка на тютюн. Най-голямото дружество в този сектор е представителството „Алайънс Уан Тъбако" ЕООД, гр.Хасково.
Специализирани в производство на линии за преработка на тютюн са фирмите „Алфа и зет" ООД, „МГ-Мекс" ЕООД, „Ронис ЕООД и др.

Много добре развити в област Хасково са отраслите **шивашка и трикотажна промишленост,** където функционират както големи дружества, така и множество малки и средни предприятия, разположени сравнително равномерно из цялата област.

Химическата промишленост в областта е представена в лицето на един от най-големите заводи - прозводители на изкуствени торове в страната - "Неохим" АД - Димитровград. Продукцията на „Неохим" АД намира добър прием на международните пазари, като над 50% от обема на приходите на фирмата се формират от износ. Химическата индустрия в областта е и отрасъла с най-висок относителен дял в общата отраслова структура на промишленото производство.

В отрасъл **строителство** най-голямото производствено предприятие, което функционира в региона е „Вулкан" АД гр. Димитровград /приватизирано от италианския концерн „Италчименти груп"/, специализирано в производството на строителни материали.

Мебелната промишленост в област Хасково е представена от следните по-големи фирми за производство на мебели – „Класик" ООД гр.Хасково, „Новел" ЕООД гр.Хасково, „Топчу" гр.Хасково, „Комфорт" ООД гр.Харманли и др.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Селското стопанство е един от водещите отрасли за област Хасково, който създава заетост на голяма част от населението в региона. В областта съществуват изключително благоприятни почвено-климатични условия за развитие на растениевъдството. Широко разпространена техническа култура за областта е тютюна. Отглежда се предимно в ниските части на Източните Родопи и Сакар планина. Област Хасково е известна с производството на дини, пъпеши, с отличното си грозде, домати, краставици и много други плодове и зеленчуци. Приоритет в развитието на растениевъдството се явява засаждането и презасаждането с млади лозови масиви, увеличаване на площите, засети с трайни насаждения и създаване на разсадници за сертифицирани видове.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

3.3. SWOT анализ на стопанския сектор в Хасковска област

Силни страни	Слаби страни
• Многоотраслова структура на промишлеността; • Индустриален център с възможности за развитие на високотехнологични производства; • Добре развита преработвателна промишленост, базирана на селското стопанство; добра възможност за изграждане на клъстер "храни"; • Наличие на много стабилни фирми, реализиращи износ и печалби; заявени намерения за технологично обновяване и увеличаване на производствата; • Предприети активни действия към привличане на нови инвестиции; • Добър потенциал за развитие на индустриално зеленчуко-производство, за увеличаване на трайните насаждения и интензивното животновъдство; • Макроикономическа стабилност и устойчив растеж; • Стабилен и подобряващ се инвестиционен и кредитен рейтинг на икономиката; • Традиционно високо равнище на образованието; • Отвореност на икономиката; • Устойчив растеж на инвестициите; • Подобряваща се бизнес среда; • Нарастващ принос на МСП в БВП; • Добри производствени традиции в определени отрасли на икономиката; • Нарастващ дял на частния сектор в икономиката; • Финансова стабилност и	• Амортизирани производствени зони, непривлекателни за нови инвестиции; липса на устроени нови зони за ивестиции; неизползвани възможности на селските територии за изнасяне на производства; • Остаряло оборудване и технологии, ниска конкурентноспособност, ограничени местни пазари. • Сериозно разминаване между предлагана и търсена квалификация в пазара на труда; • Недостатъчна информация сред бизнеса за изискваните нови стандарти при влизане в ЕС; • Липса на добре развит борсов пазар (фондов и стоков). • Нестабилни стопански структури в селското стопанство; ниско ниво на научно обслужване; липса на условия за развитие на фермерство от европейски тип. • Консервативност и пасивност на бизнеса; • Ниско технологично равнище и ниска производителност на труда; • Ниска добавена стойност на произведената продукция; • Ниска бизнес култура; • Слаба връзка бизнес-наука-образование; • Висока енергоемкост на икономиката; • Отрицателна демографска тенденция; • Емиграция на високо квалифицирани кадри;

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

устойчив банков сектор; • Наличие на квалифицирани кадри в отделни сектори.	• Бавен темп на изграждане на информационното общество; • Нисък дял на предприятията, въвели системите за управление • Недостатъчно развитие инфраструктура на качеството; • Липса на алтернативни финансови източници за бизнеса; • Кратки гратисни периоди и срокове за достигане на заложените в хармонизираната нормативна база, екологични параметри. • Различно административно третиране на местните и чужди инвеститори в ущърб на местния бизнес • висок процент на сивия сектор в икономиката; • нелоялна конкуренция и липса на доверие към бизнес партньорите • висока междуфирмена и кредитна задлъжнялост

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Възможности	Заплахи
• Присъединяване към единния европейски пазар; • Нарастване на предприемаческата активност; • Привличане на инвестиции във високопроизводителни сектори; • Разширяване на пазарите; • Достъп до системите за технологичен, продуктов и управленски трансфер; • Наличие на квалифицирана незаета работна ръка; • Развитие на екологични производства; • Стимулиране на износа; • Алтернативни източници на финансиране; • Развитие на небанков финансов сектор; • Различни форми на производствено кооперииране и сътрудничество (клъстери, публично-частно партньорство); • Промяна в принципа на финансиране на научните изследвания, предназначени за бизнеса; • Повишаване на енергийната ефективност на производството; • Подобряване на административната и икономическа среда за бизнеса; • Достъп на бизнеса до структурни фондове.	• Предприятията да не изпълнят в срок европейските изисквания; • Рецесия на международните пазари; • Нарастване на конкурентния натиск върху предприятията след присъединяването; • Липса на промяна в поведението на предприятията след присъединяването; • Политическа нестабилност на Балканите; • Заплаха от международен тероризъм; • Недостатъчен капацитет за усвояване на средства по Европейските фондове; • Задълбочаване на демографския срив.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

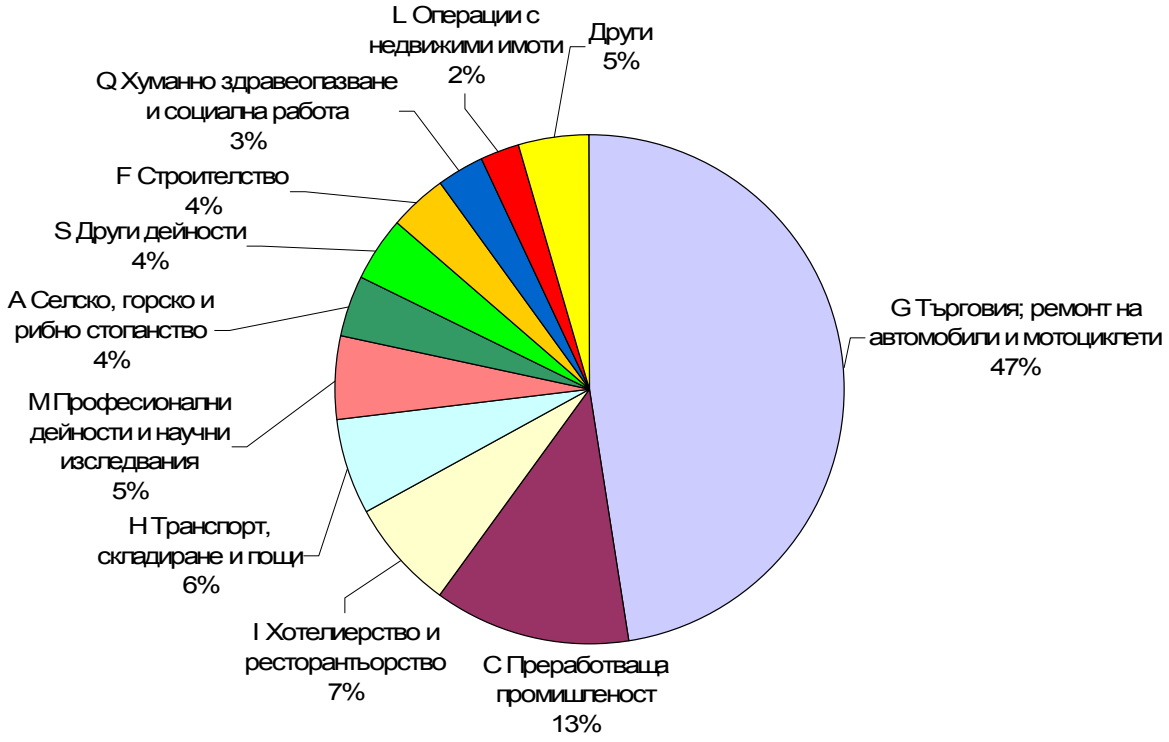
3.4. Брой на отчетените нефинансови предприятия за 2010 г. по икономически дейности (КИД) за област Хасково, въз основа на данни на Националния статистически институт

Икономически дейности	**Брой предприятия**
Общо за област Хасково	**11,053**
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	5,237
C Преработваща промишленост	1,403
I Хотелиерство и ресторантьорство	753
H Транспорт, складиране и пощи	685
M Професионални дейности и научни изследвания	567
A Селско, горско и рибно стопанство	446
S Други дейности	446
F Строителство	417
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	336
L Операции с недвижими имоти	263
N Административни и спомагателни дейности	151
J Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	93
R Култура, спорт и развлечения	89
D Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	64
B Добивна промишленост	45
P Образование	42
E Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	16

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Отраслова структура на регионалната икономика, измерена по брой на отчетените предприятия за 2010 г. по икономически дейности (отн.дял)
Данни от Националния статистически институт

От получените данни се вижда, че най-голям е относителният дял на фирмите, действащи в сферата на търговията както и на техническото обслужване и ремонт на автомобили и мотоциклети – 47%. На второ място по относителен дял е преработващата промишленост – 13%, към която се отнасят различни видове производства, печатна дейност и възпроизвеждане на записани носители, ремонт и инсталиране на машини и оборудване. Хотелиерството и ресторантьорството се нарежда на трето място – 7%. Туристическият потенциал в област Хасково е по-ограничен в сравнение с други области и въпреки това значението на този отрасъл за регионалната икономика по-скоро нараства. Благоприятният климат и красивата и чиста природа са ключов фактор, обуславящ възможностите за развитие на туризма в област Хасково. Друга предпоставка е и богатото културно-историческо наследство на региона, като археологически ценности, исторически места и музеи. Построяването на нови луксозни хотели и заведения за обществено хранене съпътства развитието на туризма в региона.

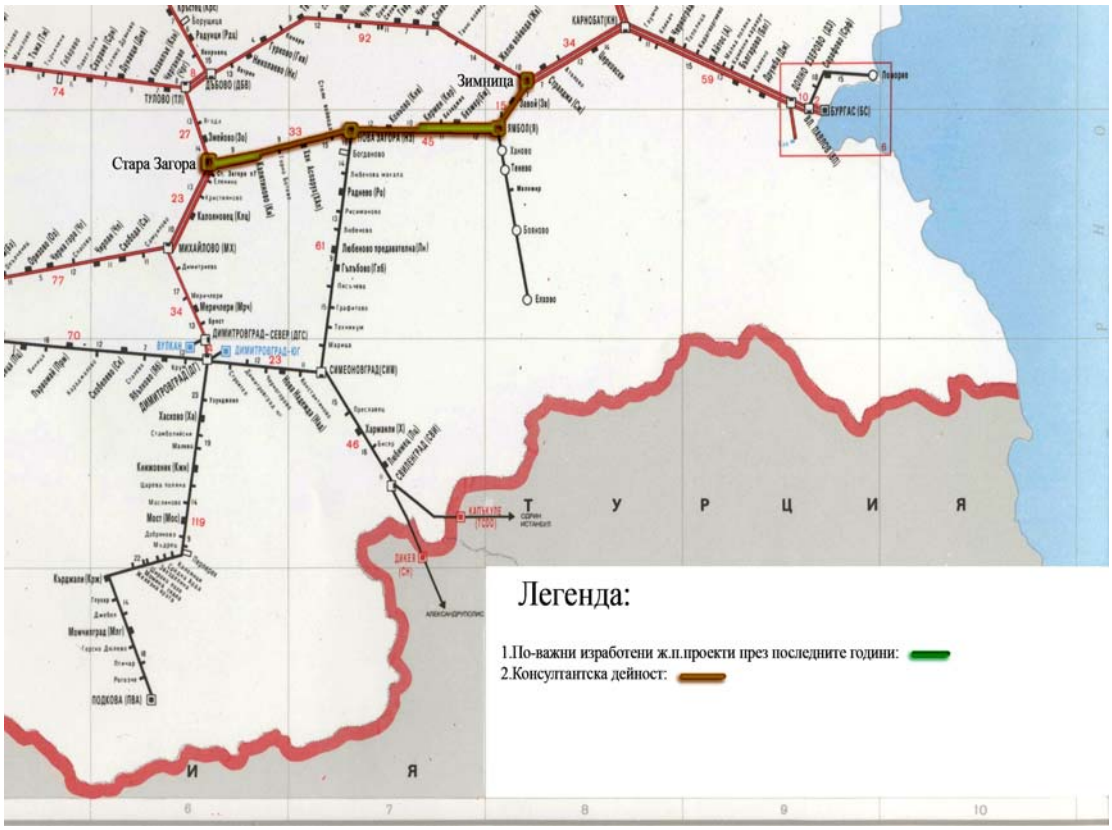
Транспорт, складиране и пощи са на четвърто място по относителен дял – 6%. Следват професионални дейности и научни изследвания – 5%. С по 4% относителен дял са селско, горско и рибно стопанство, други дейности и отрасъл строителство. Останалите сектори са по-слабо застъпени.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

3.5. Анализ на железопътния транспорт в област Хасково

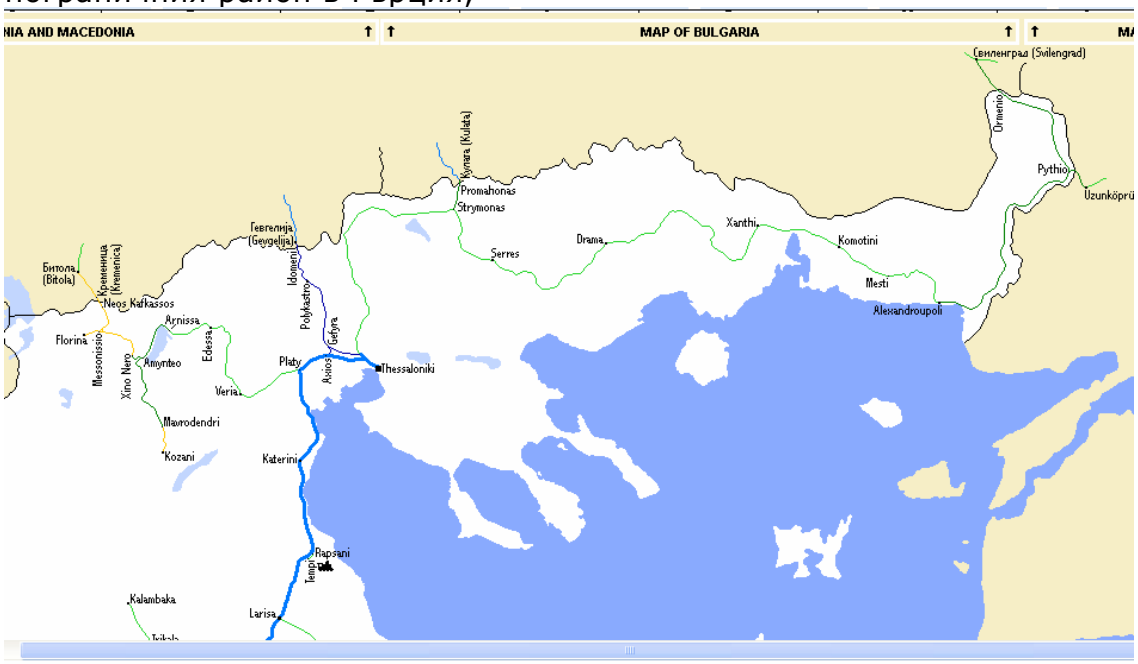
На територията на Хасковска област съществува и се използва изградена железопътна мрежа, като част от националната железопътна инфраструктура.

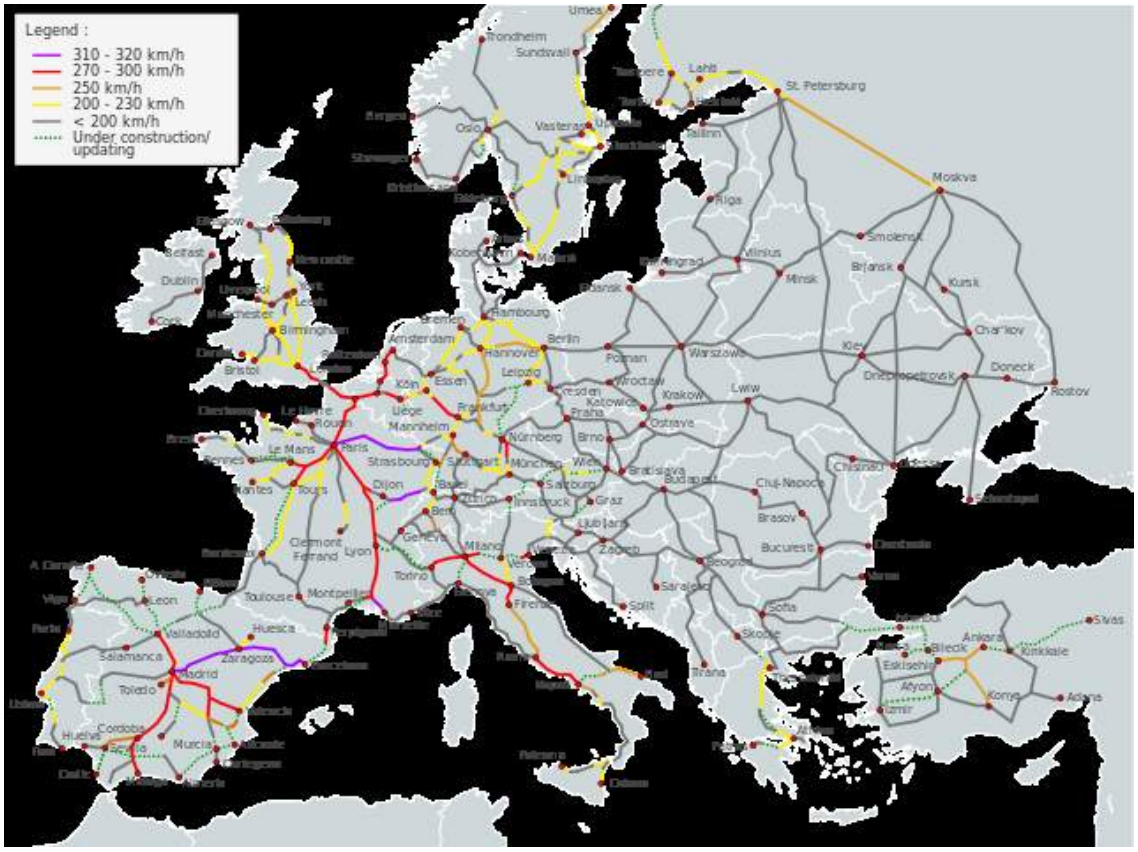
Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Клон от железопътната линия в Хасковска област е свързана директно с пограничния район в Гърция,

като част от трансконтиненталната железопътна мрежа.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Железопътнатата инфраструктура в област Хасково се характеризира със следните особености:

- Основната пътна мрежа като цяло не отговаря на европейските и национални изисквания за габарит, сигурност и комфорт на пътуването, с изключение на скоростната ж.п. отсечка Пловдив-Димитровград, част от проекта „Реконструкция и електрификация на жп линия Пловдив – Свиленград – турска/гръцка граница". Проектът предвижда оптимизация на цялото трасе за скорост от 160 км/ч.

- Слабо се използват възможностите и свободния капацитет на ж.п. мрежата и изградените ж.п. съоръжения

- Наличие на територии, отдалечени значително от изградената жп мрежа-общините Ивайловград и Тополовград.

- Ниски участъкови скорости на движение по линиите, несъответстващи на европейските нормативи.

- Отлив на пътници и товари от железопътния към автомобилния транспорт.

- Неизградена цялостна система за комбинирани превози - "влак-автомобил", както по отношение на международни превози, така и за обслужване на потенциалния вътрешен пазар.

- Изолирани се явяват общините Ивайловград и Маджарово спрямо сега действащия граничен преход, което се дължи на ниската категория пътна връзка.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

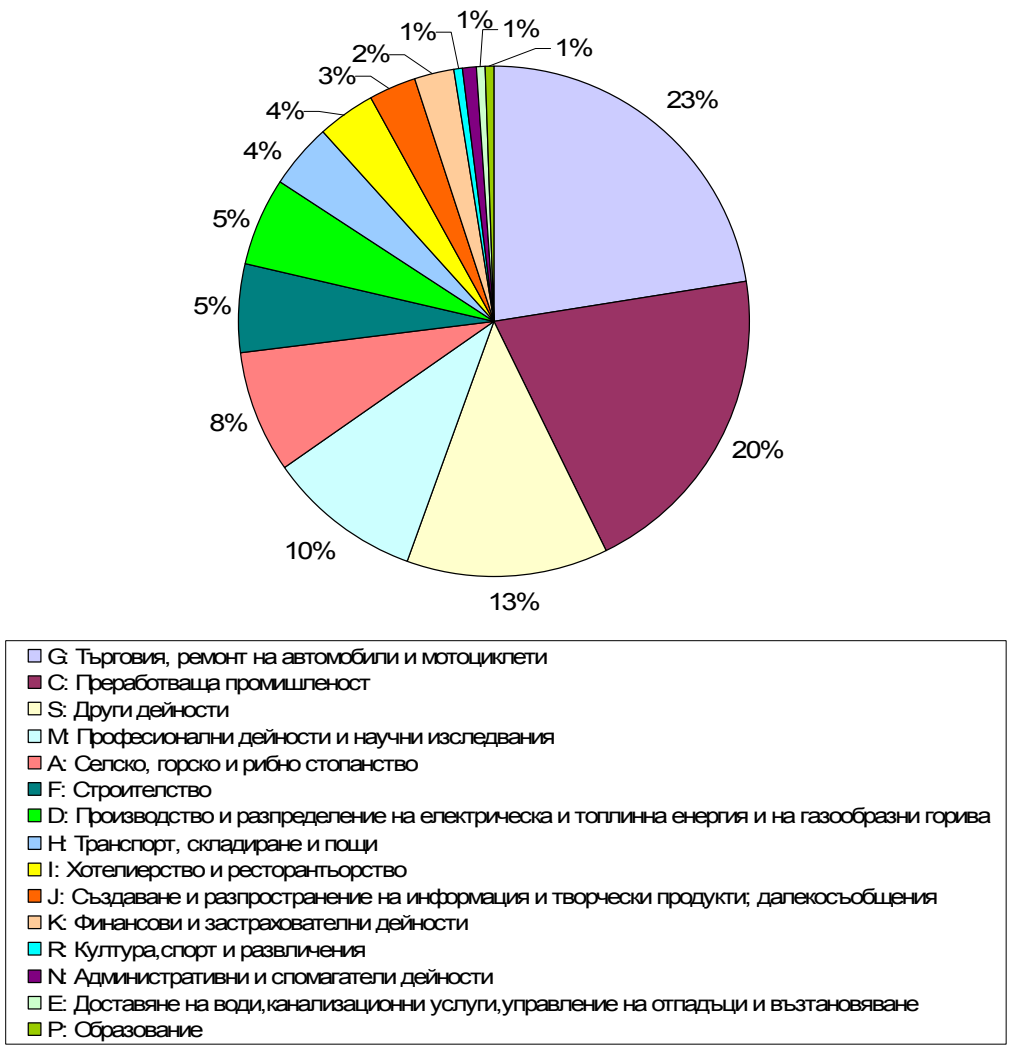
The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

4. Анализ на нуждите на предприятията по отношение на знаците за маркировка и съответствие, свързани с оценка на съответствието на съставните елементи и подсистеми за оперативна съвместимост

4.1. Предприятия в област Хасково по преобладаващи икономически дейности, въз основа на получени данни посредством анкети

Маркетинговото проучване, проведено посредством анкети показа до голяма степен припокриване на данните, получени от Националния статистически институт, а именно – с най-голям относителен дял на територията на област Хасково са предприятията в сферата на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети - 23%. На второ място по относителен дял се нареждат предприятията в областта на преработващата промишленост – 20%. Код S Други дейности представлява 13% от общия дял и включва дейности на организации с нестопанска цел, ремонт на компютърна техника, на лични и домакински вещи, както и други персонални услуги.

Предприятия в област Хасково по преобладаващи икономически дейности /отн.дял/
Данни от проучване чрез анкети за 2012 г.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

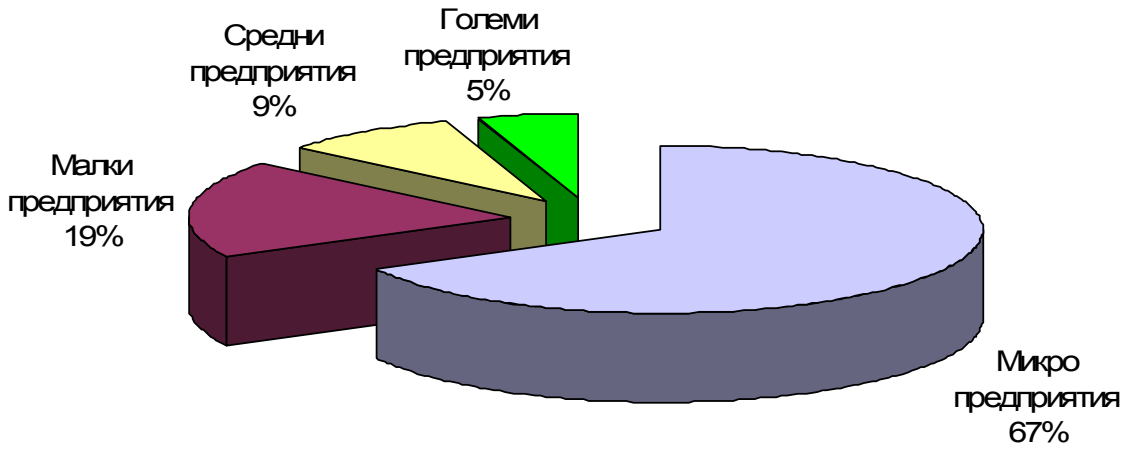
The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

10% е делът на предприятията в сферата на професионалните дейности и научни изследвания. Тази икономическа дейност включва счетоводни, консултантски, архитектурни и инженерни дейности, технически изпитвания и анализи, научно-изследователска и развойна дейност, рекламна дейност и др. Следва селско, горско и рибно стопанство – 8%. С еднакъв относителен дял – 5% са секторите строителство и производство на електрическа енергия. Транспортът, хотелиерството и ресторантьорството са следващите по дял – 4%. Останалите икономически отрасли, въз основа на проучването, са по-слабо застъпени.

4.2. Категории предприятия в област Хасково в зависимост от наетия брой на персонала

Получените данни сочат, че 67% от анкетираните фирми в област Хасково са микропредприятия със средносписъчен брой на персонала, по-малък от 10 души. Малките предприятия с брой на персонала, по-малък от 50 души са 19%. 9% са средните предприятия с по-малко от 250 служители. Относителният дял на големите предприятия с над 250 служители, наети на трудов договор, е най-малък – едва 5%.

Категории предприятия в област Хасково в зависимост от броя на персонала
/отн.дял/
Данни от проучване чрез анкети за 2012 г.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

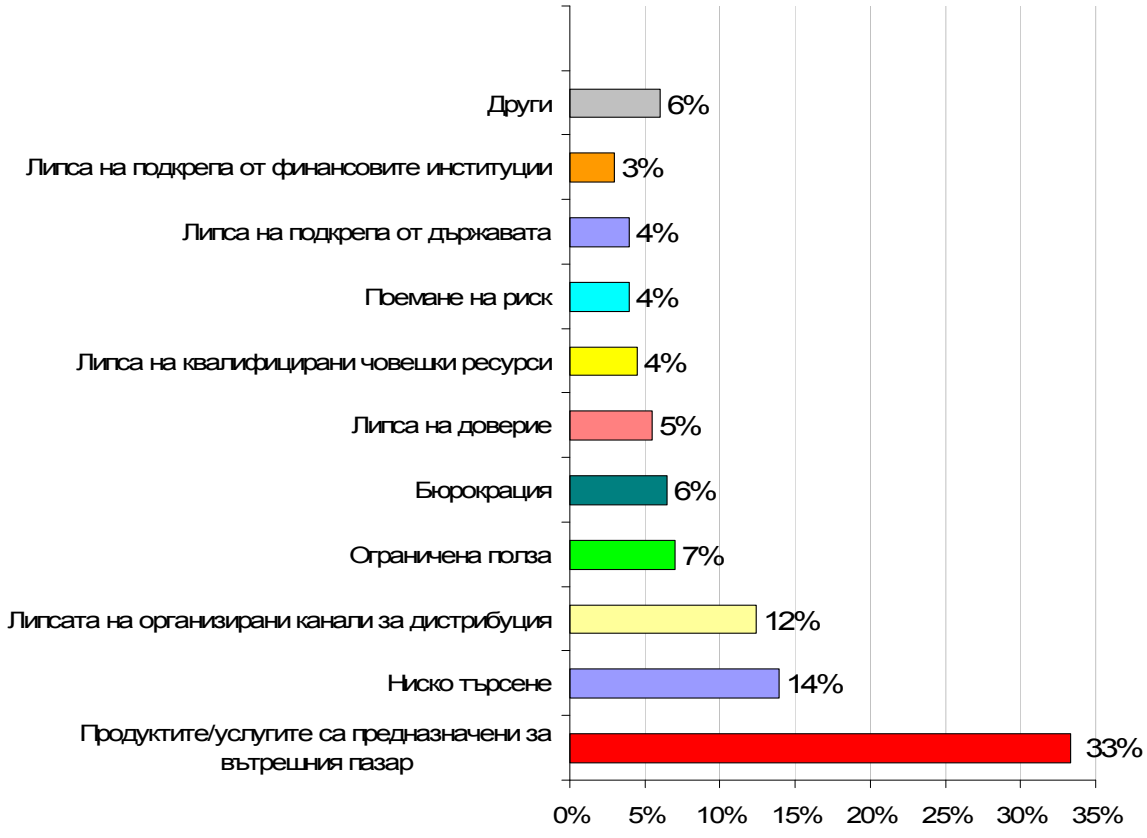
4.3. Експортна дейност

Проучването, проведено на територията на област Хасково, показа, че 30% от анкетираните фирми предлагат своите продукти и услуги извън България. Останалите 70% не извършват износ.

Факторът, който благоприятства осъществяването на износ в региона е наличието на граница с две държави – Гърция и Турция. Територията на областта се пресича от два ключови транс-континентални пътя. Първият свързва Западна и Централна Европа с Истанбул и Азия, а вторият – Северна Европа със Средиземноморието. Областният град Хасково се намира на разстояние 70 км до границата с Гърция, 80 км до Турция и 230 км до столицата София.

От друга страна, предприятията, които не осъществяват износ, посочват като основни причини за липсата на експортна дейност, предназначението на продуктите и услугите им за вътрешния пазар, ниското търсене на тяхната продукция, както и липсата на организирани канали за дистрибуция. Ограничената полза, бюрокрацията, липсата на доверие и на квалифицирани човешки ресурси, и необходимостта от поемане на риск са други съществени аргументи, които дават основание на фирмите да не осъществяват износ.

Причини, които дават основание на фирмите,
да не осъществяват експортна дейност в област Хасково
/отн.дял/
Данни от проучване чрез анкети за 2012 г.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

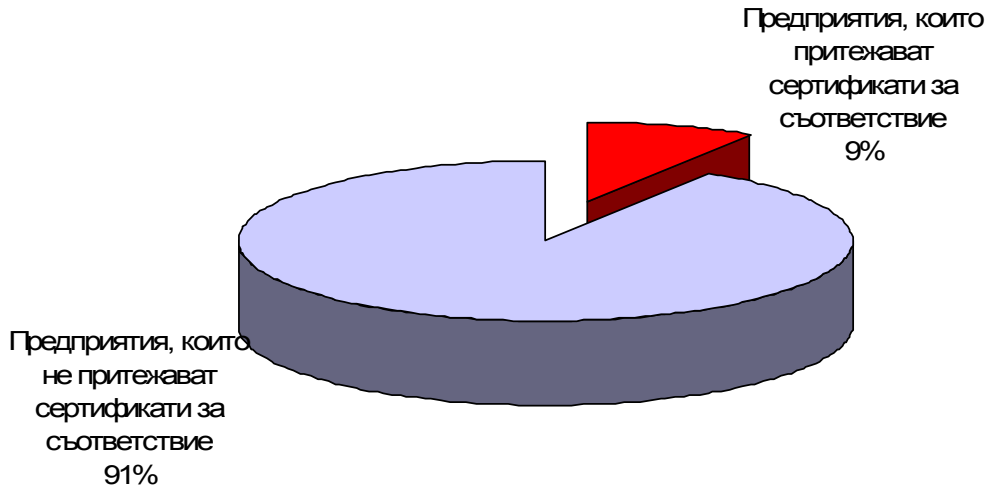
The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Въз основа на проучването, процентът на анкетираните фирми, които изнасят продуктите и услугите си конкретно в Гърция е сравнително малък - 19%, спрямо 81%, които не осъществяват износ до южната ни съседка. Приблизително със същото съотношение са фирмите, които имат установено бизнес сътрудничество с Гърция.

4.3. Маркировка за съответствие и сертификати

По отношение на ползването на маркировка за съответствие и наличието на сертификати за произвежданата продукция, относителният дял на отговорилите отрицателно анкетирани е много голям – 91%. Положителните отговори са само 9% от общия дял. Отчасти, причина за този резултат е фактът, че голяма част от фирмите, участвали в проведената анкетата са в секторите търговия и услуги, т.е. те не произвеждат продукти. Неосведомеността по отношение на процедурите по сертификация е друга причина, поради която производителите не предприемат извършването им.

Предприятия в област Хасково, които ползват маркировка за съответствие и притежават сертификати за произвежданите от тях продукти
/отн.дял/
Данни от проучване чрез анкети за 2012 г.

Значително по-голям е относителният дял на анкетираните фирми, които съобразяват продуктите и услугите си с приложимите стандарти и изисквания – 38% спрямо делът на тези, които не ги съобразяват – 62%.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

В зависимост от дейността си, фирмите спазват различни стандарти по отношение на произвежданите продукти и услуги. Внедрените от тях системи за управление също са подчинени на различни изисквания. Така например производителите на строителни продукти са задължени да спазват изискванията на Наредбата за съществените изисквания към строежите и оценяване съответствието на строителни продукти. Българските и международните счетоводни стандарти са задължителни за фирмите, които извършват счетоводна дейност. Анкетираните предприятия, специализирани в проектиране на съдове под налягане, трябва да се съобразяват с изискванията на Наредбата за съществените изисквания и оценяване съответствието на съоръженията под налягане и т.н. Производителите на хранителни продукти спазват стандартите на Българската агенция по безопасност на храните и т.н.

Една от задължителните маркировки за продуктите, продавани на европейския пазар, е CE маркировката. Все пак, не всички продукти, продавани в ЕС, трябва да носят CE маркировка. CE маркировката се прилага за продукти, които варират от електрически съоръжения до детски играчки и от граждански експлозиви до медицински изделия. Тези продукти са обхванати от една или повече Директиви, които определят специфичните изисквания, на които продуктът трябва да отговаря, за да носи CE маркировката.

Производителят е отговорен за извършване на оценка на съответствието, за създаване на техническа документация, за издаване на декларация на ЕО за съответствие и за поставяне на CE маркировка върху даден продукт. Дистрибуторите трябва да удостоверят наличието както на CE маркировката, така и на необходимата допълнителна информация. Ако продуктът се внася от трета страна, вносителят трябва да гарантира, че производителят извън ЕС е предприел необходимите мерки, и че документацията е на разположение при поискване.

5. Анализ на нуждите на предприятията по отношение на изграждане и/или допълване на прилагани системи за продуктова сертификация и управление на качеството

В зависимост от конкретната си дейност анкетираните предприятия и организации се съобразяват с определени изисквания. Изискванията могат да бъдат по отношение на безопасност, опазване на здравето и околната среда или по отношение на определени характеристики, свързани с качеството. Оценяване на съответствието на даден продукт, процес, услуга или система с определените изисквания, може да се изразява във вземане на проби, изпитване, сертификация и контрол.

Оценяването на съответствието се осъществява чрез систематично изследване степента на съответствие на даден продукт, процес или услуга.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Когато оценяването на съответствието е свързано с безопасността и опазване на здравето и околната среда, то е уредено с нормативен акт и е задължително. При необходимост от доказване на качеството на продукт, процес или услуга, оценяването на съответствие е доброволно. В процеса на оценяване на съответствието се използват приложими стандарти, уникални за всеки продукт, както от производителя (декларация за съответствие), така и от трета независима страна (орган за сертификация).

Данните, получени от анализираните анкетни форми сочат, че 27% от анкетираните фирми в област Хасково осъществяват производствен контрол, който осигурява съответствие на произвежданите от тях продукти и услуги със законовите изисквания. Останалите 73% отговорят, че не осъществяват производствен контрол.

Важна част от контрола на продукцията са измерванията и изпитванията, извършвани в специализирани лаборатории. Фирмите от хасковски регион, попълнили анкетата изпитват продуктите си предимно в български или в собствени лаборатории. Едва 14% от тях използват чужди лаборатории.

По отношение на прилаганите и внедрени системи за управление, базирани на стандартите ISO, броят на анкетираните предприятия, които нямат внедрени системи за управление е значително по-голям – 80%, в сравнение с фирмите, отговорили положително на този въпрос - 20%.

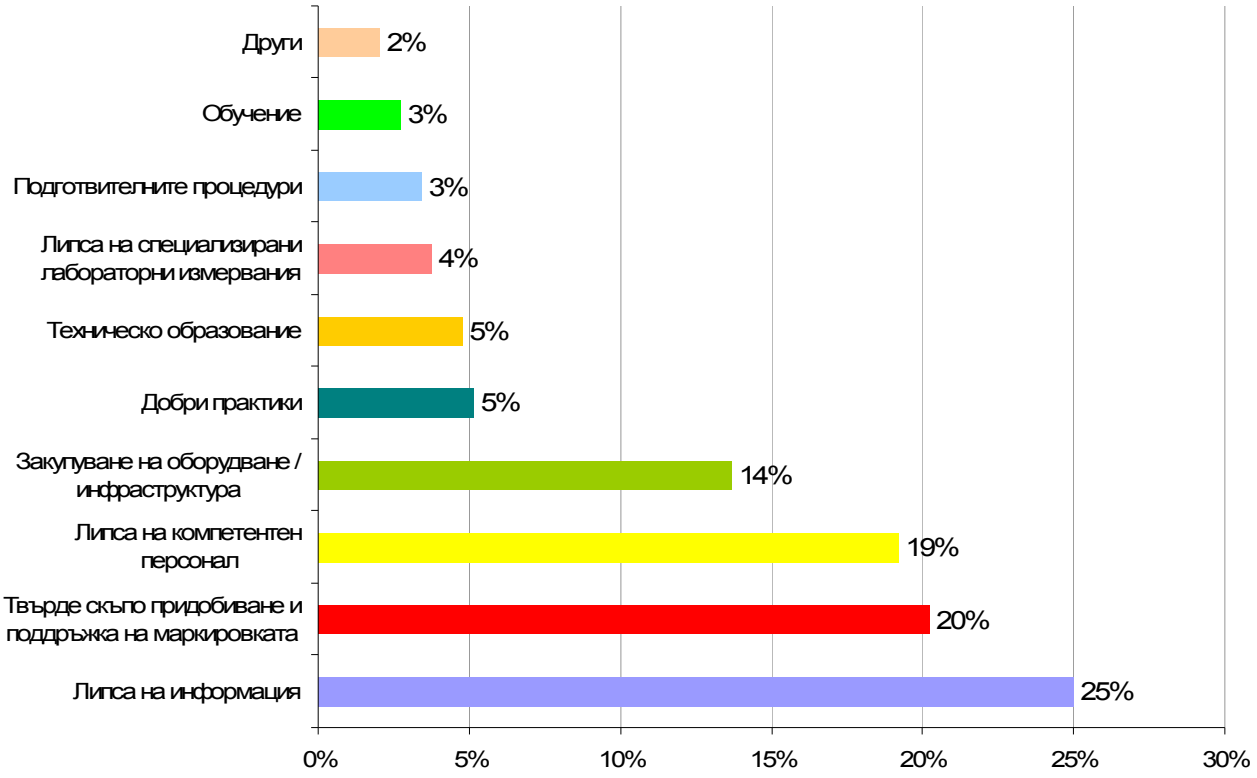
Стандартите ISO от системата за управление са доброволни, но прилагането им носи редица предимства за организациите, като дава добавена стойност на всички видове икономически дейности. Стандартите ISO са свързани с концепцията за управление и допринасят за развитието, производството или доставката на по-безопасни и опазващи околната среда продукти и услуги.

Основните фактори, които възпрепятстват фирмите да прилагат и въвеждат системи за управление/системи за производствен контрол са липсата на информация, твърде скъпото придобиване и поддръжка на маркировката, липсата на компетентен персонал и необходимостта от закупуване на оборудване.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Причини, поради които предприятията в региона нямат внедрена система за управление
/отн.дял/
Данни от проучване чрез анкети за 2012 г.

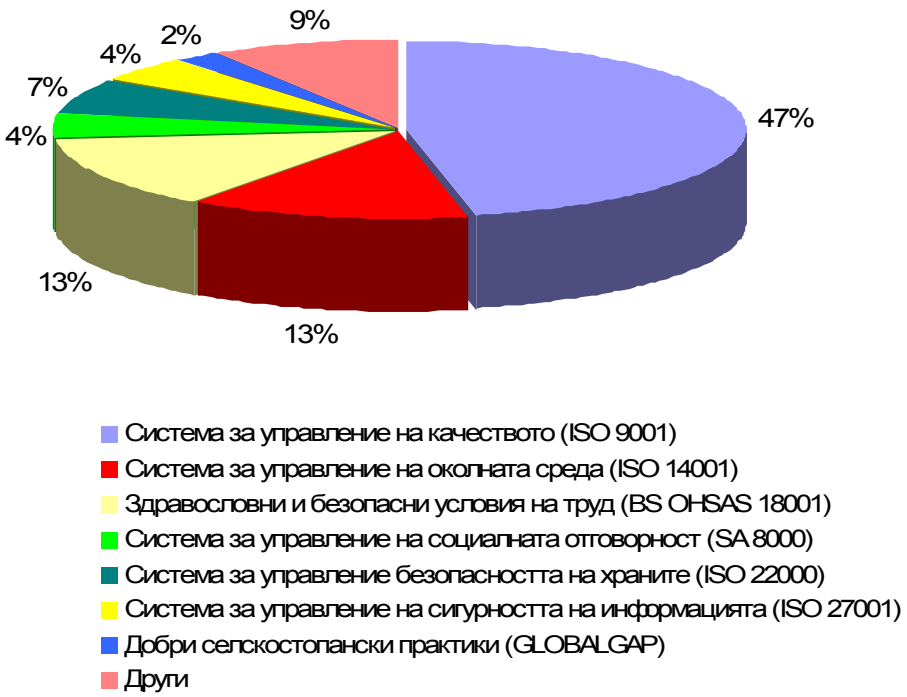

Най-голям дял от анкетираните предприятия – 47% имат внедрена система за управление на качеството, базирана на стандарта ISO 9001:2008. С еднакъв дял – 13% са фирмите, които прилагат система за управление на околната среда съгласно международния стандарт ISO 14001:2004 и система за управление на здравословните и безопасни условия на труд, основана на стандарта BS OHSAS 18001:2007. Незначителен е броят на анкетираните фирми от област Хасково, които имат внедрени някои от останалите системи за управление, като система за управление на социалната отговорност (SA 8000), система за управление безопасността на храните (ISO 22000), система за управление на сигурността на информацията (ISO 27001) и др.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Сертифицирани фирми в област Хасково по следните международни стандарти:
/отн.дял/
Данни от проучване чрез анкети за 2012 г.

6. Анализ на национални, международни /особено хармонизирани/ стандарти и технически спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС) – приложими съобразно нуждите и интереса на икономическите оператори

Техническото регламентиране в областта на железопътната инфраструктура и нейната оперативна съвместимост на територията на Европейския съюз се основава на Директива 2008/57/ЕО за оперативна съвместимост на железопътната система в рамките на Общността.

Тази директива има за цел ускоряване на интеграцията на Европейския съюз (ЕС) железопътна мрежа, чрез увеличаване на техническата хармонизация, гарантиращи високо ниво на безопасност.

Директивата се позовава на „Нов подход" в техническото регламентиране и прилагането на „Модулния подход" при оценката на съответствието.

За разлика от „Нов подход" Директива 2008/57/ЕО не предвижда СЕ маркировка.

В националното законодателство Директивата е въведена със Закона за железопътния транспорт, в сила от 01.01.2002 г., Обн. ДВ.бр.97 от 28 ноември 2000г.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

и последно изм. ДВ.бр. 47 от 21 юни 2011 г., както и подзаконовите нормативни актове, основен от които е Наредба № 57 Обн. ДВ. бр.55 от 25 Юни 2004г.

Освен доброволните за прилагане хармонизирани стандарти (подробно изложени в Приложение 1), техническото регламентиране в областта на оперативна съвместимост на железопътната система в рамките на Общността, се установява и с пряко прилаганите Решения (подробно изложени в Приложение 2).

Пълните текстове на нормативните документи от българското национално законодателство и Решенията, с които се въвеждат технически спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС) са дадени в приложения оптичен носител (CD 2).

7. Анализ на интереса на икономическите оператори от Хасковска област при проектирането, конструирането, въвеждането в експлоатация, разширяването, обновяването, експлоатацията и поддръжката на частите от системата, а също и професионалната квалификация и условията за безопасност и опазване здравето на персонала, който допринася за експлоатацията и поддържането на железопътната система

Нито едно от анкетираните предприятия в Хасковска област не осъществява дейност свързана с проектирането, конструирането, въвеждането в експлоатация, разширяването, обновяването, експлоатацията и поддръжката на железопътната инфраструктура. В анкетите и проучванията не е изразено желание за разширява не на дейността в областта на железопътната инфраструктура, независимо от изграждащата се на територията на областта високоскоростна железопътна линия.

Резултатите от проучването показват, че няма нужда от осъществяване на дейности свързани с прилагането и използването на знаци за маркировка и съответствие на съставните елементи и подсистеми за оперативна съвместимост на железопътната инфраструктура.

8. Заключение

На територията на Хасковска област няма ярко изразени икономически отрасли, в които да се приемат и прилагат знаците за съответствие и системите за управление.

Близо една четврт от фирмите осъществяват икономическата си дейност в сектора на търговията на дребно.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Преработващата промишленост, като водещ сектор, който е пряко заинтересован от прилагане на знаците за съответствие и системите за управление, заема незначителния дял от 20%. Тези данни пряко корелират и с получените резултати от фирмите, притежаващи сертификати – 9%.

Освен малкия относителен дял на този сектор, той е и силно сегментиран – производство на хранителни продуки, напитки и тютюневи изделия, производство на текстил и облекло, производство на обувки и обработка на кожи, производство на химически продукти, машиностроене и др. Всички тези сегменти са с различни изисквания по отношение на знаците за съответствие и единствено обединяващото ги са системите за управление. Факт, който е установен и с проучването – 47% от фирмите притежаващи сертификати са за системи за управление на качеството на основата на стандарт ISO 9001. Преобладаващата част от останалите анкетирани фирми прилагат системи за управлението на околната среда и безопасните и здравословни условия на труд. Незначителна част от анкетираните фирми притежават продуктови сертификати в доброволната област.

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Използвани източници на информация

1. Получени анкетни форми – общо 159 бр., приложени към настоящия анализ на оптичен носител – CD 1
2. Стратегия за развитие на област Хасково – 2005-2015 г.
3. Общински план за развитие 2007-2013 г. на община Хасково
4. Предоставени данни от Националния статистически институт относно броя на отчетените нефинансови предприятия за 2010 г. по икономически дейности за област Хасково, по общини
5. Търговски регистър
6. Апис регистър
7. Уеб сайт на ДАМТН: http://www.damtn.government.bg
8. Уеб сайт на Европейската комисия: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/single-market-goods/cemarking/about-ce-marking/
9. Уеб сайт на Българския институт за стандартизация: http://www.bds-bg.org
10. Приложените на оптичен носител документи и материали – CD 2

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1 – Списък с хармонизирани стандарти по Директива 2008/57/ЕО

Приложение 2 – Решения, които се въвеждат с технически спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС)

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Приложение 1

Списък с хармонизирани стандарти по Директива 2008/57/ЕО

ECO (1)	Заглавие и номер на хармонизирания стандарт (и референтен документ)	Номер на заменен стандарт	Дата на прекратяване на презумпцията за съответствие на заменения стандарт Забележка 1
CEN	EN ISO 3381:2011 Железопътни приложения - Акустика - измерване на шума вътре в нея railbound превозни средства (ISO 3381:2005)		
CEN	EN 12080:2007 + A1: 2010 Железопътни приложения - Axleboxes - търкалящи лагери		
CEN	EN 12081:2007 + A1: 2010 Железопътни приложения - Axleboxes - Смазочни масла и греси		
CEN	EN 12082:2007 + A1: 2010 Железопътна Axleboxes, тестване на работата		
CEN	EN 12663-1:2010 Железопътни приложения - структурните изисквания на железопътни превозни средства органи - Част 1: локомотиви и пътнически подвижен състав (и алтернативен метод за товарни вагони)		
CEN	EN 12663-2:2010 Железопътни приложения - на структурните изисквания към органи, железопътните превозни средства - Част 2: Товарните вагони		
CEN	EN 13103:2009 + A1: 2010 Железопътна колоосите и талиги - задвижващи оси - Дизайн метод		
CEN	EN 13104:2009 + A1: 2010 Железопътна колоосите и талиги - задвижващи оси - Дизайн метод		
CEN	EN 13230-1:2009 Железопътни приложения - Коловоз - бетонови траверси и носачи - Част 1: Общи изисквания		
CEN	EN 13230-2:2009 Железопътни приложения - Коловоз - бетонови траверси и носачи - Част 2: предварително напрегнати моноблок траверси		
CEN	EN 13230-3:2009 Железопътни приложения - Коловоз - бетонови траверси и носачи - Част 3: Twin-блок подсилен траверси		
CEN	EN 13230-4:2009 Железопътни приложения - Коловоз - бетонови траверси и носачи - Част 4: Предварително напрегнати носачи за стрелки и пресичания		
CEN	EN 13260:2009 + A1: 2010 Железопътни приложения - колоосите и талиги, колооси - изискванията за продукта		
CEN	EN 13261:2009 + A1: 2010 Железопътна колоосите и талиги - брой на оси - изискванията за продукта		
CEN	EN 13262:2004 + A2: 2011 Железопътна колоосите и талиги - колела - изискванията за продукта		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

CEN	EN 13674-1:2011 Железопътни приложения - Коловоз - железопътен транспорт - Част 1: Vignole жп релси 46 кг / м и над		
CEN	EN 13674-2:2006 + A1: 2010 Железопътни приложения - Коловоз - железопътен транспорт - Част 2: Превключи и преминаване на релсите, използвани във връзка с Vignole жп релси 46 кг м / и над		
CEN	EN 13674-3:2006 + A1: 2010 Железопътни приложения - Коловоз - железопътен транспорт - Част 3: Проверка на релси		
CEN	EN 13715:2006 + A1: 2010 Железопътна колоосите и талиги - колела - работна повърхнина профила		
CEN	EN 13749:2011 Железопътни приложения - колоосите и талиги - Метод за уточняване на структурните изисквания към талигата рамки		
CEN	EN 13803-1:2010 Железопътни приложения - Коловоз - Проследяване на подравняване на проектни параметри - Проследяване на габарити 1435 мм и по-широк - Част 1: обикновена линия		
CEN	EN 13803-2:2006 + A1: 2009 Железопътни приложения - Коловоз - Проследяване на подравняване на проектни параметри - Проследяване на габарити 1 435 мм и по-широк - Част 2: стрелки и пресичания и сравними ситуации подравняване дизайн с резки изменения на кривината		
CEN	EN 13848-5:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - Коловоз - Track качество геометрия - Част 5: Геометрични нива на качество - обикновена линия		
CEN	EN 13979-1:2003 + A2: 2011 Железопътна колоосите и талиги - моноблокови колела - процедурата за техническо одобрение - Част 1: изкованите и валцуваните колела	EN 13979-1:2003 + A1: 2009Забележка 2.1	30/09/2011
CEN	EN 14033-1:2011 Железопътни приложения - Коловоз - Railbound строителство и поддръжка на машини - Част 1: Технически изисквания за движение		
CEN	EN 14067-4:2005 + A1: 2009 Железопътни приложения - Аеродинамика - Част 4: Изисквания и процедури за изпитване за аеродинамиката на открита писта		
CEN	EN 14067-5:2006 + A1: 2010 Железопътни приложения - Аеродинамика - Част 5: Изисквания и процедури за изпитване за аеродинамиката в тунели		
CEN	EN 14067-6:2010 Железопътни приложения - Аеродинамика - Част 6: Изисквания и процедури за изпитване за оценка на вятър		
CEN	EN 14531-6:2009 Железопътни приложения - Методи за изчисляване на спиране и забавяне на разстояния и обездвижване на спирачките - Част 6: Стъпка по стъпка изчисления за влакови комплекти или единични превозни средства		
CEN	EN 14587-2:2009 Железопътни приложения - Коловоз - Flash челно заваряване на релси - Част 2: Нови R220, R260, R260Mn и R350HT клас релси от мобилни машини за заваряване на места, различни от определен		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

	завод		
CEN	EN 14601:2005 + A1: 2010 Железопътни приложения - Прави и правоъгълен крайни кранове за спирачни тръби и главната тръба на резервоар		
CEN	EN 14813-1:2006 + A1: 2010 Железопътни приложения - климатик за Кабините за управление - Част 1: Comfort параметри		
CEN	EN 14813-2:2006 + A1: 2010 Железопътни приложения - климатик за Кабините за управление - Част 2: Тип тестове		
CEN	EN 14865-1:2009 + A1: 2010 Железопътни приложения - Axlebox смазочни греси - Част 1: метод за тестване на способността за смазване		
CEN	EN 14865-2:2006 + A2: 2010 Железопътни приложения - Axlebox смазочни греси - Част 2: Метод за тестване на механична стабилност за покриване скорост на превозното средство до 200 km / h		
CEN	EN 15020:2006 + A1: 2010 Железопътни приложения - Rescue разклонител - изисквания за изпълнение, специфична геометрия интерфейс, и методи за изпитване		
CEN	EN 15227:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - удароустойчивост изисквания за органи, железопътните превозни средства		
CEN	EN 15273-2:2009 Железопътни приложения - Размери - Част 2: Размер на подвижния състав		
CEN	EN 15273-3:2009 Железопътни приложения - Размери - Част 3: Структура габарити		
CEN	EN 15302:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - Метод за определяне на равностоен conicity		
CEN	EN 15313:2010 Железопътни приложения - в експлоатация колоос изисквания за операцията - услуги и поддръжка на превозните средства колоос		
CEN	EN 15355:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - спирачна - дистрибутор клапани и дистрибутор-изолиращи устройства		
CEN	EN 15427:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - колело / релса управление триене - Фланец за смазване		
CEN	EN 15437-1:2009 Железопътни приложения - наблюдение на състоянието на Axlebox интерфейс и изисквания за проектиране - Част 1: страна на релсово оборудване и подвижен axlebox състав		
CEN	EN 15461:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - шумовите емисии - характеристиките на динамичните свойства на релсови секции за преминаване от измерванията на шума		
CEN	EN 15551:2009 + A1: 2010 Железопътни приложения - подвижния състав на железопътния транспорт - буфери		
CEN	EN 15566:2009 + A1: 2010 Железопътни приложения - подвижния състав на железопътния		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

	транспорт - Начертайте предавка и съединителя на винт		
CEN	EN 15594:2009 Железопътни приложения - Коловоз - възстановяване на релси с електродъгово заваряване		
CEN	EN 15610:2009 Железопътни приложения - шумовите емисии - железопътен транспорт за измерване на грапавост, свързани с генериране на шум при търкаляне		
CEN	EN 15611:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - спиране - за разпространение на клапани	"BG 15611:2008Забележка 2.1	Дата изтекъл (30/04/2011)
CEN	EN 15612:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - спиране - Brake тръба ускорител клапа	EN 15612:2008Забележка 2.1	Дата изтекъл (30/04/2011)
CEN	EN 15624:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - спиране - празни заредени за преминаване към устройства	EN 15624:2008Забележка 2.1	Дата изтекъл (30/04/2011)
CEN	EN 15625:2008 + A1: 2010 Железопътни приложения - спиране - автоматично променлив товар сензорни устройства	EN 15625:2008Забележка 2.1	Дата изтекъл (30/04/2011)
CEN	EN 15663:2009 Железопътни приложения - дефиниция на референтни маси превозни средства		
	EN 15663:2009 / AC: 2010		
CEN	EN 15686:2010 Железопътни приложения - тестове за приемане на движение на характеристиките на железопътните превозни средства с жаргон система за компенсация на дефицит и / или превозни средства, предназначени да оперират с по-висока жаргон дефицит, отколкото е посочено в EN 14363:2005, приложение Ж		
CEN	EN 15687:2010 Железопътни приложения - тестове за приемане на течаща характеристики на товарните превозни средства с статично натоварване на ос, по-висока от 225 кН, и до 250 кН		
CEN	EN 15723:2010 Железопътни приложения - затваряне и заключващи устройства за полезния товар защита на устройства срещу влиянието на околната среда - Изисквания за дълготрайност, експлоатация, се посочва, поддръжка, рециклиране		
CEN	EN 15734-1:2010 Железопътни приложения - спирачни системи на високоскоростни влакове - Част 1: Изисквания и определения		
CEN	EN 15734-2:2010 Железопътни приложения - спирачни системи на високоскоростни влакове - Част 2: Методи за изпитване		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

CEN	EN 15746-1:2010 Железопътни приложения - Коловоз - железопътен и автомобилен машини и свързаното с тях оборудване - Част 1: Технически изисквания за стартиране и работа		
CEN	EN 15746-2:2010 Железопътни приложения - Коловоз - железопътен и автомобилен машини и свързаното с тях оборудване - Част 2: Общи изисквания за безопасност		
CEN	EN 15806:2010 Железопътни приложения - спиране - тестване на статична спирачка		
CEN	EN 15807:2011 Железопътни приложения - Пневматични полусъединителите		
CEN	EN 15827:2011 Железопътни приложения - Изисквания за талиги и текущи зъбни колела		
CEN	EN 15892:2011 Железопътни приложения - шумовите емисии - Измерване на шума вътре в нея шофьорски кабини		
Cenelec	EN 50122-1:2011 Железопътни приложения - фиксирани инсталации - електрическа безопасност, заземяване и веригата за връщане - Част 1: разпоредби за защита срещу токов удар		
Cenelec	EN 50122-2:2010 Железопътни приложения - фиксирани инсталации - електрическа безопасност, заземяване и веригата за връщане - Част 2: Разпоредби срещу последиците на бездомните течения, причинени от постояннотокови тягови системи		
Cenelec	EN 50122-3:2010 Железопътни приложения - фиксирани инсталации - електрическа безопасност, заземяване и веригата за връщане - Част 3: взаимодействие на променлив ток и DC тягови системи		
Cenelec	EN 50124-1:2001 Железопътни приложения - Координация на изолацията - Част 1: Основни изисквания - разрешителни и creepage разстояния за цялото електрическо и електронно оборудване		
	EN 50124-1:2001 / A1: 2003	Забележка 3	Дата изтекъл (01/10/2006)
	EN 50124-1:2001 / A2: 2005	Забележка 3	Дата изтекъл (01/05/2008)
	EN 50124-1:2001 / AC: 2010		
	EN 50124-1:2001 / AC: 2007		
Cenelec	EN 50124-2:2001 Железопътни приложения - Координация на изолацията - Част 2: пренапрежения и свързаната с тях защита		
	EN 50124-2:2001 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50125-1:1999 Железопътни приложения - условия на околната среда за оборудването - част 1: оборудване на борда на подвижен състав		
	EN 50125-1:1999 / AC: 2010		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Cenelec	EN 50125-2:2002 Железопътни приложения - условия на околната среда за оборудването - Част 2: неподвижни електрически инсталации		
	EN 50125-2:2002 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50125-3:2003 Железопътни приложения - условия на околната среда за оборудването - Част 3: оборудване за сигнализация и телекомуникации		
	EN 50125-3:2003 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50126-1:1999 Железопътни приложения - Спецификацията и демонстриране на надеждност, достъпност, ремонтопригодност и безопасност (овни) - Част 1: Основни изисквания и общи процеси		
	EN 50126-1:1999 / AC: 2010		
	EN 50126-1:1999 / AC: 2006		
Cenelec	EN 50129:2003 Железопътни приложения - комуникационни, сигнализационни и обработващи системи за безопасност, свързани с електронните системи за сигнализация		
	EN 50129:2003 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50151:2003 Железопътни приложения - фиксирани инсталации - електрическа тяга - Специални изисквания за композитните изолатори		
	EN 50151:2003 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50155:2007 Железопътни приложения - електронно оборудване, използвано върху подвижния състав		
	EN 50155:2007 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50159:2010 Железопътни приложения - комуникационни, сигнализационни и обработващи системи - Безопасност, свързана с комуникация в преносните системи	EN 50159-1:2001 + EN 50159-2:2001Забележка 2.1	01/09/2013
Cenelec	EN 50159-1:2001 Железопътни приложения - комуникационни, сигнализационни и обработващи системи - Част 1: Безопасност за комуникация в затворени предавателни системи		
	EN 50159-1:2001 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50159-2:2001 Железопътни приложения - комуникационни, сигнализационни и обработващи системи - Част 2: Безопасност за комуникация в открити преносни системи		
	EN 50159-2:2001 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50163:2004 Железопътни приложения - захранващи напрежения на тягови		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

	системи		
	EN 50163:2004 / A1: 2007	Забележка 3	Просрочена дата (01.03.2010)
	EN 50163:2004 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50238:2003 Железопътни приложения - съвместимост между подвижния състав и системите за откриване на влака,		
	EN 50238:2003 / AC: 2010		
Cenelec	EN 50388:2005 Железопътни приложения - Захранване и на подвижния състав - Технически критерии за координацията между електрозахранването (подстанция) и подвижния състав за постигане на оперативна съвместимост		
	EN 50388:2005 / AC: 2010		

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

Приложение 2

Решения, *с които се въвеждат технически спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС)*

РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 163/2007 от 7 декември 2007 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП, касаещо оперативната съвместимост на трансевропейската железопътна система за високоскоростни влакове.
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 164/2007 от 7 декември 2007 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП, касаещо прилагането на общ европейски формат за сертификатите за безопасност и документите за кандидатстване за сертифициране.
РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА 83/418/ЕЕС от 25 юли 1983 относно търговската независимост на железопътните компании при управлението на международния им трафик пътници и товари
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 6 март 2008 г. относно техническа спецификация за оперативна съвместимост, свързана с подсистема „Енергия" на трансевропейската железопътна система за високоскоростни влакове
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ на ЕИП № 144/2007 от 26 октомври 2007 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП, публикувано в Официалния вестник на Европесйкия съюз, брой L 100, 10 април 2008 г., касаещо техническата спецификация за оперативната съвместимост на подсистемата „Телематични приложения за превоз на товари."
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 1 февруари 2008 г. относно приетата техническа спецификация за оперативна съвместимост по отношение на оперативната подсистема на трансевропейската железопътна система за високоскоростни влакове, визирана в член 6, параграф 1 от Директива 96/48/ЕО на Съвета и за отмяна на Решение 2002/734/ЕО на Комисията от 30 май 2002 г
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 21 февруари 2008 г. относно техническа спецификация за оперативна съвместимост, свързана с подсистема „Подвижен състав" на трансевропейската железопътна система за високоскоростни влакове

РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 21 декември 2007 година относно техническата спецификация на оперативна съвместимост, свързана с „Лица с намалена подвижност (ЛНП)" в Трансевропейската конвенционална и високоскоростна железопътна система
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 9 ноември 2007 година за приемане на обща спецификация на националния регистър на подвижния състав, предвиден в член 14, параграфи 4 и 5 от директиви 96/48/ЕО и 2001/16/ЕО рано под номер C(2007) 5357),публикувано в Официалния вестник L 305 от 23 ноември 2007 г.
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 20 декември 2007 г. относно техническа спецификация за оперативна съвместимост свързана с подсистема „Инфраструктура" на трансевропейската високоскоростна железопътна система
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 20 декември 2007 година относно техническата спецификация за оперативна съвместимост по отношение на „безопасността в железопътните тунели" в Трансевропейската конвенционална и високоскоростна железопътна система
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 129/2008 от 5 декември 2008 година за изменение на приложение XIII „Транспорт" към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 23 януари 2009 година за изменение на решения 2006/861/ЕО и 2006/920/ЕО относно техническите спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС), свързани с подсистемите на трансевропейската конвенционална железопътна система
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 4 март 2009 година за оправомощаване на държавите-членки да приемат определени дерогации съгласно Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари
РЕШЕНИЕ № 1/2009 НА КОМИТЕТА ЗА ВЪТРЕШЕН ТРАНСПОРТ ОБЩНОСТ/ШВЕЙЦАРИЯ от 16 юни 2009 година за изменение на приложение 1 към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 97/2009 от 25 септември 2009 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА 2009/940/ЕО от 30 ноември 2009 година за подписването от Европейската общност на Протокола към Конвенцията за международните гаранции по отношение на подвижното оборудване по специфични въпроси за железопътния подвижен състав, приет в Люксембург на 23 февруари 2007 г.
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА 2010/17/ЕО от 29 октомври 2009 година относно приемането на основни параметри на регистрите на свидетелства за управление на влак и допълнителните удостоверения, предвидени в Директива 2007/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 142/2009 от 4 декември 2009 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 29/2010 от 12 март 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries

РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 30/2010 от 12 март 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 31/2010 от 12 март 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 71/2010 от 11 юни 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 88/2010 от 2 юли 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 89/2010 от 2 юли 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА СЪВМЕСТНИЯ КОМИТЕТ НА ЕИП № 90/2010 от 2 юли 2010 година за изменение на приложение XIII (Транспорт) към Споразумението за ЕИП
РЕШЕНИЕ НА КОМИСИЯТА от 14 януари 2011 година за оправомощаване на държавите-членки да приемат определени дерогации съгласно Директива 2008/68/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно вътрешния превоз на опасни товари (2011/26/ЕС)

Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013" е съфинансирана от Европейския Фонд за Регионално Развитие и от финансови средства на участващите страни

The European Territorial Cooperation Programme "Greece-Bulgaria 2007-2013" is co-funded by the European Union and by national funds of the participating countries